

ת"פ 6102/02/14 - מדינת ישראל נגד איל אבקסיס (עציר) - בעצמו

בית משפט השלום בבאר שבע

23 נובמבר 2014

ת"פ 6102-02-14 מדינת ישראל נ' אבקסיס(עציר)

ת"פ 6128-02-14

בפני כב' השופט דניאל בן טולילה

המאשימה מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד אטיאס גנית

נגד

איל אבקסיס (עציר) - בעצמו

הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד עוזי נקש

[פרוטוקול הושמט]

החלטה

הנאשם הורשע על פי הודאתו, במסגרת הסדר, בעבירות של התפרצות לדירת מגורים, תקיפה הגורמת חבלה של ממש, ואיומים.

על פי ההסדר, וכפי העולה מפרוטוקול הדיון מיום 19.5.2014 שנערך בפני כב' ס. הנשיא, השופט ברסלר-גונן, בטרם נשמעו הטענות לעונש, עתר ב"כ הנאשם להפנייתו לשירות המבחן לצורך קבלת תסקיר, שיתן דעתו לאפשרות שילובו בהליך גמילה.

ב"כ המאשימה מצידה התנגדה הן לעצם שליחתו של הנאשם לתסקיר, לא כל שכן, לאפשר שילובו של הנאשם בהליך טיפולי אפילו זה ימצא מתאים על ידי שירות המבחן, לעבור הליך שכזה במסגרת טיפולית סגורה.

כב' השופט ברסלר-גונן, בהחלטתו מיום 19.5.14 מצא כי אין לחסום את רצונו של הנאשם לקבלת תסקיר מאת שירות המבחן, תוך שהבהיר כי זו בקשת הנאשם, ואין בכך כדי ליצור אצל הנאשם אינטרס ציפיה או לרמוז כי זו תהא עמדת בית המשפט.

בהתאם לכך, הוגשו לבית המשפט מספר תסקירים.

בתסקיר מיום 19.6.14 שירות המבחן, פירט את ניסיונותיו הקודמים הכושלים של הנאשם להירתם מהליך טיפולי, תוך ששם דעתו על היותו של הנאשם, בעל אורח חיים עברייני התמכרותי ומובהק ללא מערכות תמיכה כלשהן, בצד עמדות קורבניות, וקושי לשאת אחריות על התנהלותו הפלילית.

בסופו של תסקיר זה, חרף כל אותן נקודות, סבור שירות המבחן כי יתכן בעיתוי הנוכחי יש מקום לבחון ניסיון טיפולי נוסף, ובהתאם לכך התבקשה דחייה נוספת.

בתסקיר נוסף שהוגש לבית המשפט, נמסר כי נעשתה פניה מצד שירות המבחן לקהילת טיפולית "הדרך" וכן לקהילה טיפולית "אילנות", אולם שתי קהילות אלו לא מצאו לנכון לאפשר קליטתו של הנאשם ואף לא בחינת התאמתו.

קהילת ה"דרך" סבורה כי לנאשם דפוסי אלימות ועבריינות קשים, ועל כן זקוק למסגרת טיפולית הממוקדת בגישה התנהגותית ואופיינית יותר לקהילות אחרות, בעוד שקהילת "אילנות", סבורה כי נוכח התנהגותו של הנאשם בגדרי הקהילה לפני כשנה בה חרג מכללי ההתנהגות המקובלים, אלו אינם מוצאים מקום לקלוט אותו בשנית. בסופו של תסקיר זה שירות המבחן, מצא לנכון לבחון אפשרות שילובו בקהילה טיפולית "רוח במדבר" ובימ"ש נעתר לבקשת הדחייה, גם כן מתוך שהודגש כי אין בכך בכדי לנצור אינטרס צפייה אצל הנאשם או לרמוז בדרך שהיא ביחס להחלטה הסופית;

בהתאם לאמור, הוגש לבית המשפט תסקיר משלים, ממנו עולה כי נערך לנאשם ריאיון קבלה בקהילת "רוח במדבר" ואלו התלבטו באשר להתאמתו לקהילה על רקע התרשמותם מקשיי קבלת סמכות וכן על רקע התרשמותם ממוטיבציה חיצונית לטיפול על רקע ההליך המשפטי, בצד זאת, מצאו לאפשר לנאשם ניסיון במרכזם וכאשר גם לצורך ניסיון זה, נדרשת דחייה בת חודש וחצי, במהלכה, תבוצענה פרוצדורות השונות הקשורות לקליטתו של הנאשם במסגרת.

במהלך הדיון שנערך בפני היום, חזרה באת כוח המאשימה על טיעוניה מן הדיונים הקודמים, ובהם התנגדה לשליחתו של הנאשם לקהילה טיפולית. זו ציינה את ריבוי הניסיונות בהן כשל הנאשם בעבר, את עברו הפלילי המכביד, ואת העובדה כי גם כיום שירות המבחן מציין כי לנאשם מוטיבציה חיצונית לטיפול ולא מעבר לכך. לדבריה, לו זה אכן מעוניין להשתנות יוכל לעשות כן בגדרי בית הסוהר.

ב"כ הנאשם חזר אף הוא על טיעונו מיום 19.5.14, בפני כב' השופט ס. הנשיא ברסלר גונן, ואף ציין כי מאז חלפו מספר חודשים, בהם הנאשם מצוי במעצר, ומגיעים לכדי תקופה מצטברת של 9.5 חודשים. חרף כך, הנאשם עודנו עומד על רצונו להשתלב בהליך גמילה במסגרת טיפולית. הנאשם פנה מיוזמתו עוד בטרם מעצרו לאותן קהילות טיפוליות שכעת אינן מעוניינות לקבלו, כך שאין לדבר על מי שניתנה לו הזדמנות ולא ניצלה. הנאשם מצוי בהפרדה בכלא ועל כן לא יכול לבצע כעת הליכי גמילה, וזהו אינטרס של החברה לטפל בשורש התנהלותו של הנאשם, שיביא לקטיעת הרצף העברייני בו הוא חוטא.

לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים, קראתי את ההחלטות הקודמות וקראתי את התסקיר וכן עברתי על הפסיקה הנוגעת, לא מצאתי לנכון לאפשר את שילובו של הנאשם בקהילה טיפולית "רוח במדבר" וכן נגזרת מכך, הטיעונים לעונש יישמעו בפני כעת.

תיקון 113 לחוק העונשין שכתרתו "הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה" קובע את העיקרון המנחה בענישה, עיקרון ההלימה: **"קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו במידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו"** (סעיף 40 ב' לחוק העונשין).

עיקרון ההלימה מחייב כי העונש שיקבע על ידי בית משפט יהלום בראש ובראשונה את מעשה העבירה בנסיבות ביצוע העבירה, מתייחס לערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומדיניות הענישה הנהוגה בעבירות מסוג זה.

אין מחלוקת בדבר חשיבותו של ההליך השיקומי בהליך הפלילי ככלל וכנתון משמעותי עובר לגזירת העונש בפרט. כך גם לא נעלמה מעיני בית משפט העובדה כי לאור תיקון 113, הליך השיקום מקבל משקל נכבד במסגרת שיקולי הענישה עד כי זה מאפשר חריגה לקולא ממתחם העונש ההולם.

בצד האמור לעיל, אין לומר כי הליך השיקום הינו רכיב בלעדי ובלבדי אשר מקבל את הבכורה לאור תיקון 113. כך גם אין לומר כי יתר שיקולי הענישה בכללם עיקרון הגמול נסוגים מפני הליכי שיקום. ברע"פ קמאל הזייל נגד מדינת ישראל (23.10.12), דחה בית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי ביחס למי שהורשע בהחזקת סם שלא לצריכה עצמית מסוג הרואין במשקל של 5.3 גרם ונגזרו עליו 12 חודשי מאסר בפועל. באותו עניין ציין כב' השופט א. שוהם באשר לתיקון 113: **"בניגוד לטענת ב"כ המבקש, המחוקק אינו מעניק עדיפות ברורה לשיקולי שיקומים על פני שיקולים אחרים, כגון שמירה על שלום הציבור או שיקולים של הרתעת נאשמים"** (ר' פסקה 14).

אם בעניין הזייל היחס בין שיקולי הענישה בהקשר לתיקון 113 נותר בצריך עיון הרי שבע"פ 8641/12 מוחמד סעד נ' מ"י, בית המשפט העליון, כב' השופט סולברג, אומר במפורש כי יש לתת משקל מכריע לעקרון ההלימה המבטא את הגישה הגמולנית:

"מקרבמטרות הענישה השונות, תיקון 113 מעניק בכורה, אמכילאבלעדיות, לעקרון ההלימות, הוא - עקרון הגמול (ע"פ 1523/10 פלוניתנ' מדינת ישראל, דבריהשופט רובינשטיין בפסקאותי"ז-י"ט (18.4.2012)).
על-פיעקרוןזה, העונשהראוילעבריינגזרממדתאשמומוחומרמעשיו, ובלשונושלחוקהעונשין:
"העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוגו ומידת העונש המוטל עליו... ( )"

וכן ר' ביתר שאת דברי כב' השופט רובינשטיין :

- "דומה כי שימוש במונחיה הלימה והגמול ביקש מציעה הצעת החוק מתחילה לאותלת בתי המשפט
- לבדמן המסרה מרכזי של שוין ואחדות ככלה ניתק בענישה, הטבער עין ההבניה
- כי אינו שבער צון מן הענישה הקיימת. דעת הרוב בדו"ח ועדת השופט גולדברג
- (שהייתה ליהזכות להיות חבר בהושה שתיכילאות רוב), הציעה את "עקרון הלימה",
- שהובן כמתן בכורה לשיקוליה הגמולוה הרתעה, תוך מניית נסיבות מחמירות ומקלות מאזנות לפיה מקרה.
- דעתה מיעוטה הציעה קביעת עונשי מינימום"

ובהמשך :

- "את הדברים הבאים כותב אני בדחילו ורחימו. הרושם המצטבר הוא שהכוונה מתחילה בתיקון 113
- הייתה בהותה הכללית לגישה מחמירה יותר לענישה, כעולה מדברי שרה משפטיס בקריאה הראשונה,
- עמ' 32 לאנזנחו הרכיבים האחרים, ובהם השיקום. נזכר כי הגמול אינו מלהריקה; הוא מסמל במשפט העברי - למשל -
- את התפיסה של "מידה כנגד מידה", גם אם כמובן לא "עין תחת עין" (שמות"א, כ"ד) במובן המקורי הממשי -
- רוצה לומר, חומרת העבירה המחמירה את העונש"

בענייננו, הדברים מקבלים משנה תוקף, נוכח מאפייני המעשה בהם הורשע הנאשם הכוללים עבירת רכוש בצירוף אלימות וכן נוכח מאפייניו של העושה בדגש על עברו הפלילי המכביד ביותר, הכולל 23 הרשעות קודמות, בגין ריצה תקופת מאסר ממושכות. נתון זה, מביא למסקנה כי אין מקום ליתן להליכי השיקום משקל מכריע מול יתר רכיבי הענישה.

זאת ועוד, גם המלצתו האחרונה של שירות המבחן אינה נטולה ספקות ביחס להצלחתו של הליך שכזה. כפי שעולה עוד מגזר הדין האחרון בעניינו של הנאשם במסגרת ת"פ 17667-04-11 נעשו בחינות רבות על מנת לבדוק התאמתו של הנאשם בהליך גמילה, אולם הדבר לא צלח, כי הנאשם לא נמצא מתאים להיקלט בקהילה טיפולית. הספקות והנתונים שהביאו את בית המשפט בסופו של דבר שלא לאמץ את ההליך השיקומי, התממשו עד מהרה לאחר שהנאשם השתחרר ממאסרו.

אין מחלוקת כי הנאשם הוא זה שפנה לקהילות הטיפוליות, אולם, אין בכך כדי להפחית מעצם התנהלותו של הנאשם באותן קהילות והשפעה שלהן על החלטת מותב זה, עובר לשאלת אפשרות שחרורו פעם נוספת לקהילה טיפולית. כפי שצפו גורמי הטיפול במסגרת ת"פ 17667-04-11, הנאשם נהג באלימות מילולית בקהילה אחת, ועל כן הופסקה שהייתו, ואילו בגדרי קהילה אחרת, התרשמו מדפוסי אלימות עברייניים קשים שאינם עולים בקנה אחד עם ההליך הטיפולי הננקט במקום. גם קהילת "רוח במדבר" העלו את ההתלבטות שלהם, ולכן היותר, מוכנים לאפשר תקופת ניסיון. לאלה יש להוסיף את האמור בתסקיר הראשון של שירות המבחן המתייחס למאפייניו של הנאשם, בכללם, קושי להתמודד עם תסכולים, נטייה להתנהגות אימפולסיבית ועמדות קורבניות. נמצא כי בבחינת סיכויי הצלחת ההליך הטיפולי, אלו נמוכים עד מאד. לכן, נוסף העדר סביבה תומכת המהווה פרמטר חשוב בכל הליך טיפולי בהצטרף ההתרשמות הכללית בדבר מוטיבציה חיצונית בלבד לעבור הליך גמילה.

משמעות העדפת ההליך השיקומי בענייננו תביא לכך שהנאשם ישוחרר מהמעצר בו הוא מצוי כעת עד תום ההליכים נגדו ויעבור ההליך בקהילה טיפולית סגורה. ברע"פ 8594/04 התייחס בית משפט העליון לאפשרות גמילה מחוץ לכותלי הכלא במסגרתה ההליך העיקרי נגד נאשם שיוחסו לו עבירות רכוש. ביהמ"ש העליון מציין כי אין לנאשם זכות קנויה לעבור גמילה מחוץ לכלא וכי: "הגמילה מסמים מחוץ לכותלי הכלא היא פריבילגיה מיוחדת העומדת לנאשם בנסיבות יוצאות דופן שאינן מתקיימות כאן. במקרה זה, חומרת המעשים והחומרה מהם ומן העבר הפלילי הקודם מצדיקים את ישיבתו של המבקש בכלא וריצוי עונש המאסר שגזר עליו, תוך הגנה על הציבור מפני פגיעתו הרבה. אם יבקש באופן אמיתי להיגמל מהתמכרותו יש להניח שיפתחו בפניו שערי הגמילה גם בין כותלי הכלא".

הדברים אמורים ביתר שאת שעה שלאחרונה החלו לפתח אף יותר את אפשרות הגמילה בגדרי שב"ס, ותוכניות גמילה יכולות ותבוצענה בתקופות קצרות יחסית מאשר אלו שעבר נדרשו. חזקה על רשויות הכלא שיעשו כל מאמץ לאפשר לנאשם שילובו במסגרת שיקומית, אף בכלא אחר שם לא יהא צורך להשימו בהפרדה.

סוף דבר - הבקשה ליציאה להליך גמילה, נדחית.

ניתנה והודעה היום א' כסלו תשע"ה, 23/11/2014 במעמד הנוכחים.

דניאל בן טולילה, שופט

[פרוטוקול הושמט]

החלטה

נדחה לעיין ולמתן גזר דין ליום 10.12.2014 שעה 15:30.

הנאשם יובא לדין הנ"ל באמצעות שב"ס.

ניתנה והודעה היום א' כסלו תשע"ה, 23/11/2014 במעמד הנוכחים.

דניאל בן טולילה, שופט